

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 581

van **JOHAN DANEN**

datum: 10 maart 2022

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Netwerk drinkwaterleidingen - Samenstelling

De 63.413 kilometer aan drinkwaterleidingen (toevoer en distributie) in Vlaanderen bestonden in 2020 uit volgende materialen: cement (28,3%), gietijzer (13,7%), PE (4%), PVC (49%) en staal (4,5%). Van 0,5% (344 km) was het niet bekend uit welk materiaal de drinkwaterleiding bestond.

In een eerder antwoord op schriftelijke vraag nr. 346 van 8 december 2020 liet de minister weten dat een verder detail naar materiaaltype niet beschikbaar is. Zo is er niet bekend hoeveel kilometer leiding bestaat uit beton of asbestcement. De drinkwatermaatschappijen zijn zich wel bewust van het risico van dit type drinkwaterleiding voor de kwaliteit van het drinkwater. 'Agressief' water is drinkwater met een te lage of te hoge pH. Dat agressief water is in staat kalksteen op te lossen (te lage pH) uit beton of asbestcement, wat het risico op leidingbreuken of een slechte kwaliteit verhoogt. Water met een te hoge pH vormt dan weer een risico voor technische installaties wegens de kalkafzettingen.

De agressiviteit van het water wordt uitgedrukt in de saturatie-index (SI). Wanneer de SI een waarde heeft tussen -0,5 en +0,5, is het water in evenwicht en is er weinig kans op kwaliteitsverlies.

In 2020 werd er in vier leveringsgebieden van De Watergroep (Peer, Maasmechelen, (2x) Kooigem) een normoverschrijding (SI < -0,5) vastgesteld bij het toetsen van de saturatie-index. De mediaanwaarde lag er wel telkens boven 0.

1. Uit welke materialen bestaat het huidige netwerk van drinkwaterleidingen (toevoer en distributie)? Graag een overzicht per drinkwatermaatschappij.
 - a) Zetten de drinkwatermaatschappijen actief in op het vervangen van de cementen drinkwaterleidingen, waartoe ook de asbestcementen drinkwaterleidingen behoren?
 - b) Hebben de drinkwatermaatschappijen een duidelijk beeld van het aantal kilometer asbestcementen drinkwaterleidingen?
2. In 2020 waren er vier leveringsgebieden waar een (veel) te lage SI werd vastgesteld.
 - a) Hoe vaak werd deze normoverschrijding vastgesteld in elk leveringsgebied?
 - b) Hoelang was/waren de periode(s) waarin deze normoverschrijding werd vastgesteld?
 - c) Hadden deze normoverschrijdingen een negatieve invloed op de drinkwaterkwaliteit en zo ja, welke?

- d) In hoeveel leveringsgebieden waren cementen drinkwaterleidingen aanwezig? Waren er ook asbestcementen leidingen aanwezig?
- e) Werd het drinkwater in deze leveringsgebieden gecontroleerd op de aanwezigheid van asbestvezels?
 - i. Wat waren de resultaten?
 - ii. Indien er geen controle op de aanwezigheid van asbestvezels werd uitgevoerd, wat was hiervoor de reden en is het aan te nemen dat er bij zo'n lage SI-waarden asbest kan lekken in het drinkwater?

ANTWOORD

op vraag nr. 581 van 10 maart 2022

van **JOHAN DANEN**

1. Het huidige netwerk van de waterbedrijven bestaat uit volgende materialen: staal, PVC, PE, nodulair gietijzer, grijs gietijzer, sidero-cement, vezelcement. In de watersector wordt de term vezelcement gebruikt om de leidingen met asbestvezels te benoemen. Voor de verdeling per waterbedrijf verwijs ik naar de bijlage – tabblad overzicht waterbedrijven.

a) In overleg met de waterbedrijven werd in 2015 beslist om asbest structureel op te volgen. Het beleid van de waterbedrijven is om bij wegenis- en rioleringswerken steeds vezelcement leidingen te vervangen. Daar bovenop wordt ook een aandeel vezelcement leidingen vervangen zonder dergelijke synergie, zodat het totale vervangingstempo niet louter afhangt van de mogelijkheden tot synergie. Daardoor neemt het aandeel leidingen uit vezelcement jaarlijks af.

b) Ik verwijs hiervoor naar de cijfers die in de bijlage die eerder in dit antwoord wordt aangehaald en die gebaseerd zijn op de data in de GIS-systemen. De waterbedrijven hebben in de loop van de jaren aanzienlijke inspanningen geleverd om de kwaliteit van deze data op punt te krijgen zodat deze op een voldoende hoog niveau staat.

2. a) Voor leveringsgebied O02 werd 2 keer een normoverschrijding vastgesteld in de watertoren van Peer.

Voor leveringsgebied O06 werd 1 normoverschrijding vastgesteld in Reservoir Maasmechelen.

Voor leveringsgebieden W03 en W07 werd 1 normoverschrijding vastgesteld waterproductiecentrum van Kooigem. Dit waterproductiecentrum levert drinkwater aan beide leveringsgebieden.

b) De S.I. waarde is een berekende waarde die sterk afhankelijk is van de pH (zuurtegraad). Bij de overschrijding van de S.I.-parameterwaarde van -0,5 is meestal een te lage pH de oorzaak.

De pH wordt online opgevolgd waardoor er een snelle bijsturing is vanuit productie. De S.I. wordt jaarlijks een aantal keer gemeten in kunstwerken (watertorens en reservoirs). Daarom kan het voorkomen dat de periode tussen twee opeenvolgende S.I.-metingen 2 tot 3 weken kan duren.

De effectieve duur van de normoverschrijding enkel en alleen bekijken op basis van twee opeenvolgende staalnames is dus niet helemaal correct. Zodra de pH terug wordt aangepast in het waterproductiecentrum zal de S.I. ook terug stijgen boven -0,5. Een mogelijke overschrijdingstermijn zal dus in de praktijk veel korter zijn dan hieronder aangehaald.

Voor leveringsgebied O02 was de termijn van overschrijding tussen 9 en 18 dagen.

Voor leveringsgebied O06 was de termijn van overschrijding 22 dagen.

Voor leveringsgebied W03 en W07 was de termijn van overschrijding maximaal 5 dagen.

- c) Neen, de S.I.-waarde is een maat voor het kalk-koolzuurevenwicht in het water. Om leidingen niet aan te tasten moet de gemiddelde waarde op jaarbasis $> -0,2$ zijn (ook deze waarde is vastgelegd in het drinkwaterbesluit (Besluit van de Vlaamse regering van 13 december 2002)).

De gemiddelde waarden (mediaan) voor de 4 hoger vermelde leveringsgebieden was voor :

- O02: 0,13;
- O06: 0,47;
- W03: 0,351
- W007: 0,54

Deze gemiddelde waarde liggen, op O02 na, ruimschoots boven het wettelijk gemiddelde van $-0,2$.

- d) In alle leveringsgebieden zijn nog leidingen in vezelcement aanwezig. Deze cijfers zijn niet beschikbaar per leveringsgebied, maar wel per gemeente. In bijlage vindt u de verdeling van de leiding materialen voor de betrokken gemeente (tabblad overzicht gemeenten).

- e)i. In overleg met de waterbedrijven werd in 2015 beslist om asbest structureel op te volgen. Hierbij werd afgesproken dat de waterbedrijven asbest om de twee jaar operationeel opvolgen in het waternetwerk, rekening houdend met de eigenschappen van het water en de aanwezigheid van asbestcementleidingen.

Om de twee jaar worden op een aantal locaties binnen de verzorgingsgebieden van de waterbedrijven stalen genomen die onderzocht worden op de aanwezigheid van asbestvezels. Meer info hierover in het rapport ['Kwaliteit van het drinkwater - 2019'](#)

Twee van deze locaties liggen in de vier bevraagde leveringsgebieden, met name Molenbroekstraat in Neerpelt (Pelt) en Ringlaan in Maasmechelen in respectievelijk leveringsgebied De Watergroep O02 en leveringsgebied De Watergroep O06. De metingen gaven steeds aan dat de concentratie van asbestvezels in het drinkwater onder de detectielimiet lag. In de twee andere leveringsgebieden werden geen controles uitgevoerd.

- e)ii. De tweejaarlijkse campagne van de waterbedrijven gebeurt telkens op vaste locaties binnen het verzorgingsgebied.

Daarnaast wordt de SI parameter opgevolgd via regelmatige analyses in de kunstwerken en in het openbaar waterdistributienetwerk waarbij gestreefd wordt naar een jaargemiddelde $> -0,2$ om geen negatieve effecten te veroorzaken aan de leidingen zoals hierboven toegelicht.

BIJLAGEN

1. [Overzichten](#)